

ARMOSTA JA TYÖSTÄ

Antti Kylliäinen: *Armoa työhön. Helsinki, Otava 2009. 191 s.*

Nykyisen laman ja irtisanomisten keskelle kohupastori Antti Kylliäinen on kirjoittanut ajankohdittaisen kirjan nimeltä *Armoa työhön*. Kirjan nimi ja varsinkin takakannen esittelyteksti antavat aiheetta olettaa, että tulossa on poleeminen ja kriittinen työelämän tarkastelu. Kun on lukenut kirjasta kaksi kolmannesta, mieleen tulee päällimmäiseksi, että kirjan nimi on aivan väärä. Sen nimenä pitäisi olla vaikkapa ”Anteeksiannon ja armon opas”.

Kirjan perusteella Kylliäistä voi luonnehtia hyveelliseksi ja vilpittömäksi mieheksi.

Se on kuin jatko-osa hänen aikaisemmalle kohukirjalleen *Kaikki pääsevät taivaaseen*. Esimerkitkin ovat pääosin muualta kuin työelämästä. Teoksessa puhuu teologi Kylliäinen. Kirkollisessa hengessä valotetaan asiaa, josta sosiologitkin puhuvat. Ole kiltti ja hyvä niin sinullekin ollaan vastavuoroisesti kilttejä. Yksilön onni ja tyytyväisyys koostuvat kyvystä antaa anteeksi lähimmäiselle ja olla armollinen myös itselle.

Vasta kirjan loppupuolella päästään työelämän ongelmiin. Ääneen pääsee työelämän kouluttaja Kylliäinen. Hän pitäytyy edelleen pääosin työpaikan yksilöiden välisissä ongelmissa. Hänellähän on omakohtaista kokemusta esimerkiksi kirkon sisäisestä työhyvinvoinnista, joka on tutkimusten mukaan huonoimmasta päästä, vaikka juuri kristillisen yhteisön sisällä luulisi olevan ”armon ja anteeksiannon ammattilaisia”.

Jotta kaikki ei menisi pelkäksi hurskasteluksi, kirjan lopussa Kylliäinen onneksi tekee pienen poikkeuksen. Vaikka hän perää armoa ja armollisuutta ihmisten väliseen kanssakäymiseen, hän ei vaadi armoa instituutioille. Niitä edustavat henkilötkin hän jättäisi armon ulkopuolelle, jos ne toimin-

nassaan sitoutuvat liiaksi edustamiinsa instituutioihin. Niihin on hänen mukaansa ”syytä asennoitua armottoman kriittisesti”. Epäilijöihin ja kyseenalaistajiinkin Kylliäinen suhtautuu myönteisesti. Siksi uskaltaudun esittämään myös kritiikkiä.

Vaikka Kylliäinen on lukenut Juha Siltalan *Työelämän huonontumisen* lyhyen historian, hän ei ole sisäistänyt työelämässä tapahtuneita todellisia muutoksia, jotka vaikuttavat dramaattisesti työelämän pahoinvoinnin lisääntymiseen. Työntekijät eivät puukota toisiaan työpaikoilla sulaa ilkeyttään ja pahuuttaan. Kiristynyt kilpailu on seurausta siitä, että taloudellinen kasvu ei enää lisää yhteiskunnassa työtä (tehtyä työntunteja), joten kilpailu hupenevista työpaikoista on muuttunut armottomaksi eloonjäämistalutuksi. Työt joko automatisoidaan tai viedään orjatyöksi matalapalkkamaihin osakkeenomistajien tuoton maksimoimiseksi. Sen työelämää kiristävistä vaikutuksesta ei Kylliäinen puhu mitään.

Kirjassa työntekijän ja työnantajan väliset suhteet jäävät myös aika ohuiksi. Kylliäinen tosin kritisoi yritysjohtoa: ”Kotimaisessa keskustelussa voiton tavoittelua pidetään yrityksen ainoana eettisenä velvollisuutena”. Hän ei kuitenkaan uskaltanut mainita sen esittäjän Björn Wahlroosin nimeä.

Yritysjohtajille Kylliäinen markkinoi armojohtamista eettisen johtamisen sijaan. Hän ei ole ym-

märtänyt, että yritysjohtajat ovat vapailla globaaleilla markkinoilla vain ”pääoman juoksupoikia”, joilla ei tuottovaatimusten kiristyessä ole juuri muuta mahdollisuutta kuin maksimoida tulos alimiehitetyllä työntekijäjoukolla. Loppuun palaneen ihmisen tilalle on tulossa aina kymmenen uutta – sekä Suomessa että varsinkin Kiinassa.

Suomen pörssiyrityistä yli puolet on jo ulkomaisten pääomasijoittajien omistuksessa ja he määräävät nykyisin yrityksen tuottovaatimukset. Ahneen pääoman tuottovaatimukset sijoitetulle pääomalle ovatkin nousseet 5 prosentista 20 prosenttiin. Sen työelämää kiristävästä vaikutuksesta ei puhuta kirjassa mitään.

Kylliäinen ansaitsee kritiikkiä myös teologin roolissa. Hänen kirjansa on kirkonmiehille tyyppinen. Siinä rajoitetaan yksilötason ongelmiin kuten kirkon synty-käsitteissäkkin. ”Lihalliset” synnit käsitellään kyllä, mutta laajemmat ihmisen ahneuteen ja vallanhimoon perustuvat yhteiskunnalliset ja rahamaailman synnit jätetään täysin käsittelemättä.

Nykyisenkin finanssikriisin seurauksena kymmeniä miljoonia ihmisiä joutuu työttömäksi, vajoaa takaisin köyhyyteen ja tuhansia ihmisiä tekee epätoivoissaan itsemurhan. Näihin asioihin ei kirkon piirissä puututa, koska silloin joudutaan ottamaan poliittisesti kantaa yhteiskunnan asioihin. Se ei ole kirkonmiehille sopivaa, kuten Mitro Revon tapaus osoittaa.

Kuitenkin jos työelämän onnettomaan kehitykseen halutaan todellista muutosta ja parannusta, erityisesti papiston johdon pitäisi pitää armo-seminaareja pääomasijoittajille, rikkaille ulkomaisille osakemiljardööreille, investointipankkiireille ja korkeimmille poliittisille päättäjille. Tavallinen rividuunari ei

voi vaikuttaa työelämän huononemiseen juuri mitenkään.

Nyt tarvittaisiin myös arkipöytäkirjoilta ja metropolitoilta syvempää työelämän syy- ja seurausketjun ymmärtämistä ja seminaarimatkoja todellisille vallan lähteille kirkkoisä Krysostomoksen hengessä. Hän sentään uskalsi ripittää silloisia vallanpitäjiä, vaikka joutuikin kolmasti maanpakoon.

Kirkon johto ei ansaitse armoa, jos se katsoo läpi sormiensa kun pääomasijoittajat lahtaavat terveitä yrityksiä. Ostettuaan vakava-raisen, hyvän kassavirran omaavan yrityksen, he ensin myyvät yhtiön kaiken irrotettavissa olevan omaisuuden, sitten pumpaavat yrityksen täyteen lainaa ja asettavat tuottovaatimukset pilviin, jotta uusi velka hoituisi.

Kun velat on maksettu (tai jos sitä ennen), yritys pilkkotaan pienempiin osiin. Parhaimmista osista saadaan paras hinta. Lopu sitten saneerataan myyntikuntoon, ja myydään kilpailijalle markkinaosuuden lisäämiseksi. Uusi ostaja saneeraa loputkin työntekijät pihalle. Tässä prosessissa ei armoa tunneta eikä anneta – ei työntekijöille eikä edes yritysjohtajille.

Ari Ojapelto